

INARIVÀBIL CÒMOD*

Voltà an lenga piemontèisa da René Agagliate

da un racont ëd Dino Buzzati, *Il corridoio del grande albergo*

(gavà da Dino Buzzati, *La boutique del mistero*, Milano, Mondadori, 2000)

Artornà 'nt mia stansia d'obergi a n'ora bin tarda, i j'era dagià mes dëspojame quand i l'hai avù da manca d'andé a la toilette.

Mia stansia a l'era squasi an fond a 'n coridor infinì e pòch anluminà; apopré ògni vint méter a-i era un-a lampadin-a viòla ch'a mandava dè sluss sël tapiss ross. Pròpi a la metà, sota a un-a dè ste lampadin-e, a-i era, da na part le scale, da l'àutra la dobia pòrta dël bagn. Butame na vesta da càmera, i son surtì 'nt ël coridor ch'a l'era desert. I j'era squasi rivà a la toilette quand i son trovame dnans a un monsù, 'dcò chiel an vestalia, ël qual, surtì da l'ombra, a venìa an vers mi da l'àutra part. A l'era n'òmo àut e gròss con na barba rionda a la Edoard VII. A 'ndasia 'dcò chiel ant l'istess pòst? Come a vòlte a càpita, tuti e doi i l'oma avù un moment ëd gena, a l'é mancaje pòch ch'i s'arbutonèisso. Fàit a l'é che mi, vassavèj, i son vèrgogname d'intré 'nt ël gabinèt sota ij sò sguard e i l'hai tirà anans come s'i l'avèissa d'andé da n'àutra part. E chiel a l'ha fàit l'istess.

Ma dòp dontrè pass, i son rendume cont dla tavanada fàita. Còs i l'avrìa podù fé a cola mira? J'eventualità a j'ero doe: o continué fin-a al fond dël coridor e peui torné 'ndré an sperand che 'l monsù con la barba a fussa andasne. Ma a l'era nen così sicur che chiel-lì a duvèissa intré ant un-a stansia e parèj lassé camp liber; peul esse, nopà, che 'dcò chiel a vorèissa andé a la toilette e, ancontrandme a l'era vèrgognasse, pròpi come i l'avìa fàit mi; e adess as trovava ant la midema mia genanta situassion. Parèj, tornand an sij mè pass, i arzigava d'ancontrelo n'àutra vira e 'd fé, na vòlta 'd pì, la figura dël folitro*.

Opura – sconda possibilità – stèrmeme 'nt l'andor* assé ancreus d'un-a dle tante pòrte, an sernendne un-a pòch anluminà e da lì vaité* fin-a ch'i fussa stàit bastansa sicur che 'l coridor a l'era completamente desert. E parèj i l'hai fàit anans d'avèj analisà completamente la situassion.

Mach quand i son trovame sgnacà come 'n làder ant col èstrèit veuid (a l'era la pòrta nùmer 90) i l'hai 'ncaminà a rasoné. Për prima còsa, se la stansia a l'era ocupà e 'l client a

fussa intrà o surtì, còs a l'avria dit an trovadme stèrmà dnans a soa pòrta? Pess ancora: come esclude che cola a fussa nen pròpi la stansia dël monsù con la barba? Èl qual, an tornand andré, a l'avria saramè senza pèrdon. E a sarìa stajè gnanca da manca 'd na gròssa difidensa pèr giudiché mie manœuvre con sospet. Con tut lòn, resté ambeleli a l'era na gròssa malprudensa.

Pian pianòt i l'hai sporzù la testa pèr esaminé 'l coridor. Da na ponta a l'àutra totalment veuid. Nen un romor, un rabel ëd pass, un arson ëd vos uman-a, nè schèrziné d'uss ch'as duverta. A l'era 'l moment bon: i son surtì da mè stèrmaj* e con pass dës-ciolà i son anviarame vers mia stansia. Arlong ël pèrcors, i pensava, i sarìa intrà un moment a la toilette.

Ma 'nt l'istess àtim, e i son ancorzumne tròp tard pèr podèj torné 'ndré, ël monsù con la barba, che evidentement a l'avìa rasonà come mi, a surtìa da l'andor d'un-a dle pòrte an fond, miraco la mia, e am venìa decisament contra.

Pèr la sconda vira, con n'imbarass ancora pì grand, i soma 'ncontrasse dnans a la pòrta dël còmod; e pèr la sconda vira gnun dij doi a l'é ancalasse a intré, an vèrgognandse che l'àutr a lo vèddèissa; àora si ch'a-i era vremen l'arzigh dël ridicol.

Parèj, maledisend antra 'd mi ël rispet uman, i son anviarame vers mia stansia. Pen-a ch'i son rivaje, anans ëd deurbe l'uss, i son virame a vardé: la giù, 'nt la mesombra, i l'hai 'ntravèddù col con la barba che, istess a mi, a intrava 'nt la stansa; e a l'era virasse a beiché an vers mi.

I j'era furibond. Ma la colpa a j'era nen mia? An sercand, senza rieste, ëd lese un giornal, i l'hai spetà pèr pì che na mesora. Peui i l'hai durbì l'uss con precaussion. Ant l'obergi a-i era un grand silensi, come 'nt na caserma bandonà; e 'l coridor desert pì che mai. A la bonora! I son partì 'd corsa, i na podìa pì!

Ma da l'àutra part, con un sincronism da nen chërde, squasi con telepatìa, bele 'l monsù con la barba a l'é sautà fòra da soa stansia e con na rapidità ch'i l'avria mai pì pensà a pontava vers ël gabinèt.

Pèr la tersa vòlta i soma trovasse facia a facia dè dnans a la pòrta con ij véder smerilià. Pèr la tersa vira i l'oma fàit finta 'd gnente, pèr la tersa vira i l'oma tirà anans senza intré. La situassion a l'era 'nsì còmica ch'a sarìa bastà un nèn, un gest, un mes soris, pèr rompe la giassa e campela tuta an rije. Ma nì mi, nì probàbil chiel, i l'avìo veuja 'd badiné; al contrari; n'exasperassion pien-a 'd ghignon* a pressava, un sens 'd carcaveja*, come s'a

fussa stàit n'antrigh machinà an òdio contra 'd noi.

Come 'nt la prima surtia, i l'hai finì pèr ësghié ant l'andor ëd na pòrta e, da sù stèrmeme an ëspretand ch'a-i rivèissa chèicòs. Adess am dasìa pì 'd vantagi*, almanch pèr riduve ij dani, speté che 'l barbù, certament èstèrmà 'dcò chiel da l'àutra part dël coridor, a surtièissa pèr prim: i l'avria lassalo vnì anans pèr un tòch e mach a l'ùltim i sarìa surti 'dcò mi; an costa manera i l'avria 'ncrosialo pì nen dnans a la toilette ma, al contrari, motoben pì an sa e, parèj, i sarìa restà liber ëd bogeme come i vorìa, senza testimòni. Se, nopà, chiel-lì a fussa 'ntrà 'nt ël bagn, mej ancora; finì 'd fé lòn ch'a duvia, a sarìa intrà ant soa stansia e, pèr tuta la neuit, i l'avriò pì nen vèddulo.

An ësporzend un cicinin l'euj da lè stibi* (pèr la dèstansa i podìa nen vèdde se 'dcò chiel a fussa an camin ëd fé l'istess), i son restà a l'avàit pr'un pess. Strach dè sté an pé, a na bela mira, i son dobiame sij gënoj senza mai chité la guerna. Ma col òm a fasìa nen mostra 'd vorèj seurte. Epura a l'era sémper bele là, stèrmà, ant mie mideme condission.

I l'hai sentù soné doi bòt e mes, tre bòt, tre bòt e un quart, tre bòt e mes. I na podìa pì. A la fin i son tombà 'ndurmì.

I son dèsvijame, con tuti j'òss rot, ch'a l'era già ses ore dla matin. Sël moment im arcordava pì gnente. Cos'a l'era rivaje? Pèrchè i j'era pèr tèra? Peui i l'hai vèddù d'àutra gent come mi, an vestalia, quacià 'nt j'andor dle sent e sent pòrte, ch'a durmiò: chi an ginojon, chi setà sël pavement, chi andurmolì an pé come ij muj; spali, dësblà, come apress ëd na neuit ëd bataja.

*inarivàbil còmod = irraggiungibile gabinetto

*folitro = cretino

*andor = rientranza, antro, nicchia

*vaité = spiare

*stèrmaj = nascondiglio

*ghignon = rabbia

*carcaveja = incubo

*am dasìa pì 'd vantagi = mi conveniva di più

*stibi = stipite